Maa- ja metsätalousministeriö esittää asiantuntijalausuntonaan ’Hallituksen esityksestä eduskunnalle merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta HE 71/2021 vp’ (*HE*) seuraavaa.

Meren roskaantumisella on haitallinen vaikutus kalastukseen ja vesiviljelyyn. Tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla järjestetty satamien jätehuolto edistää osaltaan vesien hyvää tilaa ja vesien hyvään tilaan perustuvien elinkeinojen toimintaedellytyksiä.

Merellä ja sisävesillä tapahtuva kaupallinen kalastus on monimuotoista. Saalista puretaan hyvin erilaisissa paikoissa, erilaisia määriä, kausiluonteisesti ja taloudellisessa mielessä hyvin erilaisten kalastajien toimesta. Näistä saaliiden purkupaikoista osa on kalastajien omia laitureita ja osa varsinaisia satamia sekä kaikkea tältä väliltä. Tarkkaa ja täsmällistä kattavaa tietoa kaikista saaliiden purkupaikoista on ylipäätään vaikeaa saada.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että HE ottaa melko kattavasti huomioon edellä kuvatun kalastuksen monimuotoisuuden, mutta haluaa esittää seuraavat huomiot.

On erityisen myönteistä, että HE:ssä on pitkälti otettu huomioon sellaisten kaupallisten kalastajien asema jotka operoivat omista laitureistaan. Tällainen kalastus on luonteeltaan tyypillisesti pienimuotoista ja tarkoituksenmukaisena voidaan pitää sitä, että nämä kalastajat voivat hyödyntää kiinteistöjensä jätehuoltoa.

Edellä sanottu voi muodostua ongelmaksi sellaisissa 1 luvun 8 § seitsemännen kohdan tarkoittamissa paikoissa tai alueille jotka eivät ole yksityisen ammattiharjoittajan omistamia, mutta niistä operoi hyvin harvalukuinen määrä kalastajia, ehkä vain yksi kalastaja. Näiden paikkojen ja alueiden osalta tulisi asetuksella säätää mahdollisuus riittävän väljään tulkintaan siitä, ettei kyse ole satamasta. Muutoin voi olla mahdollista, että satamaksi tulkitun paikan tai alueen pitäjä siirtää satamille säädetystä jätehuollosta aiheutuvia kustannuksia harvalukuisen tai yksittäisen kalastajan maksettavaksi, mitä ei voida pitää kohtuullisena. Edellä kuvattuja paikkoja tai alueita tulisi tarvittaessa selvittää yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

Yleisellä tasolla voidaan todeta HE:stä aiheutuvan kustannusten kasvun arvioinnin vaikeaksi. Satamien jätehuollon järjestämisestä voi aiheutuvia paineita kasvattaa kalastajien satamien käytöstä johtuvia maksuja. Kustannustason nousu voi aiheuttaa paineita kalastajille nostaa kalan kuluttajahintoja, mikä vaikuttaisi haitallisesti kalan kysyntään.

Sisävesien satamien osalta jätehuollon järjestämisen vaikutusten arviointi kalastajille on erityisen vaikeaa.

MMM haluaa kiinnittää huomiota HE:ssä oleviin mainintoihin tämän esityksen mahdollisista rajapinnoista tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/904 eli niin kutsutun SUP-direktiivin täytäntöönpanoon. SUP-direktiivi ei edellytä muovia sisältävän kalastusvälinejätteen keräystä satamissa. Tuottajavastuun edellyttämä muovia sisältävän kalastusvälinejätteiden keruu voidaan järjestää kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti nimenomaan muulla tavoin kuin satamissa järjestetyllä keräyksellä.